İLETİŞİM
Hacettepe Üniversitesi
Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
E-posta: turkiyat@hacettepe.edu.tr
Tel: +90 (312) 297 67 71

ISBN: 978-975-491-405-4

OĞUZLAR
Dilleri, Tarihleri ve Kültürleri
5. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI
ENSTİTÜSÜ

OĞUZLAR

Dilleri, Tarihleri ve Kültürleri

5. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri

Editörler
Tufan GÜNDÜZ
Mikail CENGİZ

TİKA
T.C. BAŞBAKANLIK
TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI
TDK 1932
Yunus Emre Enstitüsü

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ YAYINLARI

OĞUZLAR: DİLLERİ, TARİHLERİ VE KÜLTÜRLERİ

5. ULUSLARARASI TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU BİLDİRİLERİ

EDİTÖRLER
TUFAN GÜNDÜZ
MİKAİL CENGİZ

ANKARA / 2015

Sempozyum Düzenleme Komitesi

Prof.Dr. Tufan GÜNDÜZ	Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Prof.Dr. Yunus KOÇ	Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Prof.Dr. Mehmet ÖLMEZ	Yıldız Teknik Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Doç.Dr. Cahit GELEKÇİ	Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü
Doç.Dr. Bülent GÜL	Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Araş.Gör. Mikail CENGİZ	Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Araş.Gör. Tevfik Orçun ÖZGÜN	Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Araş.Gör. Meral UÇMAZ	Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Araş.Gör. Gülhan YAMAN	Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü

ISBN: 978-975-491-405-4

Baskı

Hacettepe Üniversitesi tarafından
Hacettepe Üniversitesi Basımevine 500 adet bastırılmıştır.

Adres

Hacettepe Üniversitesi
Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Beytepe, 06532 Ankara-TÜRKİYE
Tel: +90 312 297 67 71, Belgeç: +90 312 297 71 71
E-posta: turkiyat@hacettepe.edu.tr

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ 7

A Ç I Ş K O N U Ş M A L A R I

Prof.Dr. Yunus KOÇ 9
Prof.Dr. Hayati DEVELİ 11
Prof.Dr. A. Murat TUNCER 13

B İ L D İ R İ L E R

Ahmet Bican ERCİLASUN
Oğuz Adının Etimolojisi 15
Ahmet TAŞAĞIL
Oğuzların Tarih Sahnesine Çıkışı Hakkında 21
Abdurrahman DEVECİ
Selçuklu Dönemi Resim Sanatı 31
Akartürk KARAHAN
Dīvānü Luġāti't-Türk'e Göre Oğuzca 41
Ali AHMETBEYOĞLU
Uzlar 61
Ali AKAR / Banu SITKI
Oğuzcanın Kuzey Sınırları: Kırım Yarlıklarında Oğuzca Öğeler 69
Ali Sinan BİLGİLİ
Osmanlı Devlet Hukukunda Boy Beyi 89
Andrey KUBATİN
Özbek Oğuzcası ve Onun Horasan Türkçesiyle Benzerlikleri ve Farklılıkları 111
Arif SARI
Dulkadirli Sahasında Oğuz Boyları 121
Aydın USTA
Müslüman-Haçlı Mücadelelerinde Türkmenler/Oğuzlar 127
Ayhan PALA
Oğuz Kağan Kimdir? 133
Ayşe ATICI ARAYANCAN
Karakoyunluların Menşeî Hakkında Bazı Görüşler 137
Cahandar BAYOĞLU
Oğuzlar və Türk Kimliyi 141
Cengiz BUYAR
Kırgız Tarihî Kaynaklarında ve Araştırmalarında Oğuzlar 151
Ergin AYAN
Tuğrul Bey Döneminde Oğuzların İran Coğrafyasında Yayılmaları 161
Erhan AKTAŞ
Oğuznâmelerde Nökerler ve Nökerlik Kurumu 179
Erkin EKREM
Çin Kaynaklarında Dokuz Oğuz Meselesi: Sayısal Yapısı 189
Ersin GÜLSOY
XVII. Yüzyılda Yeni-İl Türkmenleri 221

Fatma AKIN
XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Avşarların İskânı 229
Feridun M. EMECEN
Kayılar ve Osmanlılar: Sahte Bir Kimlik İnşası mı? 237
Ferruh AĞCA
Eski Uygur ve Eski Oğuz Türkçelerinde Yuvarlaklaşma Eğilimleri..... 245
Feruza DJUMANİYAZOVA
Özbeklerin Etnik Oluşumunda Oğuzların Yeri..... 255
Fikret TURAN
Erken Dönem Oğuz Sözlüklerinde Yaygın Olan
Ama Sonradan Kaybolan Kelimeler Üzerine..... 263
Firuz FEVZİ
Güney Türkistan'da Yaşayan Oğuz Türklerinin Üç Boyu Üzerine 269
Fuat BOZKURT
Oğuzcanın Dağılımı ve Horasan Türkçesi 273
Fuzuli BAYAT
Sözlü Tarihten Destana, Destandan Oğuznamelere 285
Hassan ESMAİLİ / Rasoul ARABKHANİ
Zencan Avşarlarının Sosyo-Kültürel Yapıları Üzerine..... 291
Hassan HAZRATİ
Yamçı'daki Türk Boyları Üzerine..... 297
Hüseyin ÇINAR
Kınıklar ve Kınık Yerleşmeleri..... 301
Irina NEVSKAYA / Saule TAZHIBAYEVA
Sociolinguistic Situation of Oguz Turks in Post-Soviet Kazakhstan:
The First Results of a Sociolinguistic Survey Carried out in 2013-2014..... 321
Irina YUZVYAK
Türklük ve Hristiyanlık; Gagavuz Dinî Terminolojisi Üzerine Dil Araştırması..... 335
İsa ÖZKAN
Hazihi'r-Risâlet-, Min Kelimât-ı Oğuznâme El-Meşhûr Bi-Atalar Sözü 343
İsmail HASSANZADEH
Türk Boylarının Coğrafi Dağılımı ve Merend Şehri Değişimlerinde Rolü 351
Kayrat BELEK
Kırgızistan'da Yeni Bulunan Oğuz Boylarına Ait Yazıtlar ve Oğuz Damgaları..... 357
Kazım Yaşar KOPRAMAN
Memlükler Sahasında Oğuzlar 363
Marcel ERDAL
Ana Oğuzca ve Selçuklu Oğuzcası 369
Mehmet ÖZ
İlk Osmanlı Kroniklerinde Oğuz-Türkmen İmgesi 377
Mihály DOBROVITS
Oğuzların Batı Kolu Úz'lar ve Macaristanla Olan İlişkileri..... 383
Mualla UYDU YÜCEL
Karadeniz'in Kuzeyinde Oğuz-Guz-Uzlar..... 385
Munire HATAMOVA
Çaç'taki Oğuz Şehirleri 405

Mustafa AKSOY
Damga (Tamga) Kavramı Bağlamında, Oğuz Damgaları mı, Türk Damgaları mı? . 413
Mustafa ALKAN
Yüreğirler ... 431
Mustafa KOÇ
Devlet Dilinin Oğuzcalaşması ve
Osmanlı Türkçesi Sözdiziminde Yeni Gramer Şekilleri ... 437
Nagihan DOĞAN
Arap Kaynaklarında Dokuz-Oğuzlar ... 445
Nevzat ÖZKAN
Gagavuz Kültüründe Oğuz Unsurları ... 455
Nurdin USEEV
Kırgız Türkçesi Ağızlarında Oğuzcaya (Türkiye Türkçesi) Benzer Unsurlar ... 465
Nurettin DEMİR / Emine YILMAZ
Aykırı Bir Metin: *Kısas-ı Enbiya* ... 471
Özkul ÇOBANOĞLU
Yesi Şehri ve Oğuz Kağan Bağlamında Oğuzluk Olgusu ... 477
Recepmuhammet GELDİYEV
Gozkankale ve Gozgançay (Oğuzkale ve Oğuzçay) ... 485
Reşat GENÇ
XI. Yüzyılda Oğuzlar ... 491
Rysbek ALİMOV
Kırgızcanın İçkilik (Güneybatı) Ağızlar Grubunda
Oğuzca Alt Katmana Ait İzler ... 495
Sabir RÜSTƏMXANLI
Tarixşünaslığımızın Çağdaş Durumu və ya Bizə Tarix Lazımdırmı ... 509
Saadettin Yağmur GÖMEÇ
Kök Türkçe Yazıtların Oğuzları Meselesi ... 517
Sadettin ÖZÇELİK
Dede Korkut Destanlarında
Oğuzların Teşkilatlanması Hakkında Bazı Kültürel Unsurlar ... 523
Sadullah GÜLTEN
Oğuzların Karkın Boyu ... 533
Semih TEZCAN
Eski Anadolu ve Rumeli Türkçesinin Söz Varlığı Üzerine ... 545
Shahrouz AGHATABAI
İran Türkmenlerinde Sözlükçülük Çalışmaları ... 551
Sıddık ÇALIK
Ad Bilimi Çerçevesinde Tapu Tahrir Defterlerinin Değerlendirilmesine Örnek:
XVI. Yüzyılın Başlarında Ankara ve Çevresinde Konar-Göçerler ve Oğuz Boyları .. 555
Somayeh EASY CENGİZ
Oğuznâme ve Şehnâme'nin Başkahramanlarının Özelliklerine Genel Bir Bakış ... 575
Suavi AYDIN
Tarihsel Oğuz Aşiret Grupları Bağlamında Konar-Göçerlik ve Aşiret Sorunu ... 587
Tənzilə RÜSTƏMXANLI
Azərbaycan Aydınlarında Oğuzluq və Türklük Duyğusu ... 597

Tufan GÜNDÜZ
Bayındırlar 609
Tuncer GÜLENSOY
Anadolu ve Rumeli'de Oğuz Boy ve Yer Adları Üzerine Bir Değerlendirme 613
Turgut TOK
Denizli ve Yöresinde Oğuz Yerleşimine Dair Bazı Tespitler 617
Umut ÜREN
Oğuzluğun Batı Temsilcilerinden: Berendiler 629
Yaghoob RAHİMİ DASHLİBOROON
İran'da Oğuz / Türkmen Boyları 635
Yaşar KALAFAT
Anadolu Türkmen/Oğuz Fes ve Düğün Bayraklarında Mitolojik İzler Aranabilir mi? (Sıraçlar-Tülekler-Abdallar-Salurlar-Dadaliler-Bektikler) 643
Yavuz KARTALLIOĞLU
Osmanlı Konuşma Dilinin Kaynakları 661
Yılmaz KURT
XVI. Yüzyılda Çukurova'da Oğuz Boyları 671
Yong-Söng LI
A Fieldwork Report on Salar 687
Zekiye TUNÇ
Karadeniz Bölgesinde Hristiyan Oğuz Boyları 695
Zeynep KORKMAZ
Oğuzcanın Orta Türkçe Dönemini Oluşturan Eski Anadolu Türkçesinin Tarihî, Sosyal ve Kültürel Gelişmelerden Kaynaklanan Dil Yapısı Üzerinde Genel Bir Değerlendirme 705
Zeynep ŞİMŞEK UMAÇ
Anadolu Ağızlarında Etnik Yapının Tespiti ve Çepni Ağzı Örneği 717
Ziver HÜSEYNLİ
Türkçeden Farsçaya Geçmiş Kelimeler (Safeviler Dönemi) 721
Zühal ÖLMEZ
Ebulgazi'ye Göre Oğuz Boylarının Damgaları ve Kuşları 729

DEĞERLENDİRME VE KAPANIŞ OTURUMU 751

KATILIMCILAR 765

SUNUŞ

21-23 Mayıs 2014 tarihlerinde Hacettepe Üniversitesi Beytepe Yerleşkesinde iki ayrı salonda gerçekleştirilen 5. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumunun *Bildiriler* kitabı nihayet elinizde. Enstitümüz tarafından düzenlenen ve artık geleneksel hâle gelen sempozyumlardan birinin daha *Bildiriler* kitabını yayımlamış olmanın gururunu yaşıyoruz.

Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, aktif hâle geldiği 2002 yılından bu yana, önemli işlere ev sahipliği yapmıştır. İki senede bir düzenlediğimiz bu türden "temalı" sempozyumlarda; tüm dünyadan, alanında söz sahibi bilim insanlarını burada ağırlamak bizim için büyük bir kıvanç kaynağıdır. Oğuzları konu alan bu sempozyum bu tür uluslararası toplantılardan beşincisidir. Enstitü, hem bu sempozyumlar hem de artık alanında saygın bir yere sahip *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*; teşekkül eden yeni akademik kadrosu ve yepyeni lisansüstü programları ile başarısını sürdürme azminde olduğunu göstermiştir. Bunun en açık kanıtlarından birisi 2014 yaz döneminden itibaren yayın hayatına soktuğu ve yine alanında bir ilk olan *Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları* dergisidir. Diğer bir deyişle Enstitü bünyesinde yılda iki sayı yayımlanmak üzere ikinci bir süreli yayın, uluslararası hakemli bir dergi olarak yayın hayatına başlamıştır. Bir başka yenilik ise Enstitü bünyesinde Moğol Dili ve Kültürü Araştırmaları Anabilim Dalının 2014 yılı itibarıyla kurulmasıdır. Enstitümüz gelecekte de alanında ilklere imza atmaya devam edecektir.

"Dilleri, Tarihleri ve Kültürleri ile Oğuzlar" konusu, Türk kültürü ve Türkiye'nin sosyal yapısı bakımından oldukça önemli bir konudur. Türk sosyal ve kültürel kimliğinin, Oğuz etnokültürel tabanına dayandığı cümlenin malumudur. Biz, Anadolu Türkleri Oğuz'uz. Sadece biz değil; Azerbaycan, İran, Türkmenistan, Irak, Suriye, Kıbrıs ve Balkanlardaki Türkler, hepimiz Oğuz'uz. Bugün "Türk" üst siyasi kimliği bütün bu alanı ve daha fazlasını kapsamaya ve tanımlamaya yetiyor. Ama bu saydığım sahalardaki Türkler, ister Türk, ister Türkmen, ister Gagauz veya Azeri hangi isimle anılırsa anılsın etnokültürel köken olarak Oğuz'durlar.

Oğuzlar ve Oğuzluk meselesi gündelik hayatımızda hep vardı ve var olmaya da devam edecektir. Sempozyum başlamadan bir hafta önce, 13 Mayıs 2014'te Soma'daki elim faciada hayatını kaybeden 301 madencimizden 60 kadarının toprağa verildiği ilçenin adı KINIK'tır. Bu vesileyle kaybettiğimiz madencilerimize bir kez daha Allah'tan rahmet diliyor ve ruhları şad olsun diyorum.

Kınık gibi, Avşar, Kayı, Bayındır, Eymür, Karkın, Bayat, Yazır ve daha fazlasıyla, tüm Oğuz boyları ve Oğuz varlığı, Türkiye'nin bin yıldan beri süre gelen toprağa yerleşme serüveninde canlılığını korumuş ve korumaya da devam edecektir. İster özgün adını taşısın ister taşımasın Kazakistan-Türkmenistan'dan Balkanlara kadar tüm alanlarda Oğuz yerleşmesi bulunuyor, Oğuz alt boylarının adını taşıyan milyonlarca aile, insan yaşamaya devam ediyor. Kısacası Oğuz'a mensubiyetimiz devam ediyor.

Kültürümüzde, gündelik hayatımızda, geleneğimizde böylesine canlı olan Oğuzları ve Oğuzluk meselesini dil, tarih ve kültür bakımdan disiplinler arası bir yaklaşımla ele almak; elde edilen bulgu ve bilgileri bu çerçevede yeniden değerlendirmek, Sempozyumun en önemli başarısı olmuştur. Oğuzlar konusunda ortaya konulan yeni bulgu ve değerlendirmeler, geçmişten günümüze sosyal tabanımızdaki zenginliğin; kültürümüzdeki değişim ve süreklilik unsurlarının anlaşılmasına da katkı sağlamıştır.

Tüm faaliyetlerimizde bizi destekleyen kurumlara; T.C. BAŞBAKANLIK TİKA, YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ, ATATÜRK KÜLTÜR; DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU; TÜRK DİL KURUMU Başkanlığına destek ve yardımları için son derece müteşekkirim. Sempozyumlar bu kurumlarımızın desteği ve katkısı sayesinde gerçekleşmektedir. Diğer taraftan bu sempozyumların ülke tanıtımına olan katkısını göz ardı etmek mümkün değildir. Bu sebeple meseleye bu yönüyle bakan ve desteğini esirgemeyen T.C. BAŞBAKANLIK TANITMA FONU ve yetkililerine sonsuz teşekkürlerimi sunarım. HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR BİRİMİ'nin desteği ise bizim için hayati olmuştur. Bu sebeple tüm birim çalışanlarına müteşekkirim.

Son olarak HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ'nin tüm imkânlarını sempozyum için kullanma konusunda desteğini esirgemeyen; bu güveni her zaman hissetmemizi sağlayan ve kapanış oturumuna katılarak bundan sonraki çalışmalarımız için de sınırsız destek sözü veren değerli Rektörümüz Prof.Dr. Murat TUNCER'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Prof.Dr. Yunus KOÇ

Hacettepe Üniversitesi
Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Müdürü

KINIKLAR VE KINIK YERLEŞMELERİ

HÜSEYİN ÇINAR

Oğuzların Kınık boyu, içinden Selçuklu hanedan ailesini çıkarmış, Türkiye tarihinde de Anadolu'nun fetih ve iskânında önemli rol oynamış bir boydur. Hiç şüphesiz bu boyun Türk tarihi içinde üstlendiği siyasi ve askerî roller, kimi zaman artarak ya da azalarak devam etmiş; ancak damgasını vurduğu coğrafyadaki izleri, Kınık ve Kınıklar gibi adlarla anılan yerleşme birimleriyle günümüze kadar gelmiştir. Türk tarihinin Orta Asya'daki derinliklerinden süzülüp gelen bu Oğuz/Türkmen topluluğu, hiç şüphesiz diğer Türk toplulukları gibi, yaşadığımız coğrafyanın Türkleşmesine ve yurt olmasına büyük katkı sağlamıştır. Bu çalışmada, özellikle Türkiye coğrafyasının Anadolu ve Trakya bölgesindeki Kınık, Kınıklı, Kınıklar gibi adları taşıyan köyler ya da yerleşme birimleri ana hatlarıyla incelenmeye çalışılacaktır.

Oğuzlar ve Göçler

Oğuz Türklerinin Büyük Selçuklu Devleti'ni kurmaları dünya tarihinin en önemli olaylarından biri kabul edilmektedir. Bu devletin sınırlarının kısa bir zamanda Ceyhun'dan Akdeniz kıyılarına kadar uzanması, bu coğrafyada büyük göç hareketlerinin yaşanmasına ve nüfus dalgalanmalarına neden olmuştur. Bunda hâliyle o dönem yaşanan siyasi çalkantıların büyük rolü vardı. Özellikle Büyük Selçuklu Devleti'nin kurulma haberinin Türk toplulukları arasında duyulması üzerine Seyhun boylarından, Balhan dağlarından, Mangışlak'tan kitleler hâlinde Selçuklu topraklarına göçler yaşanmış; hâliyle bu toplulukların hepsinin bir anda devlet hizmetine alınamamaları, bunlardan bazı grupların İran ve Suriye'ye yönelmelerine ve kendi başlarına fetihlere girişmişlerine neden olmuştur. Özellikle Malazgirt Zaferi (1071), Oğuzlara Anadolu'nun yolunu açmış; Fatih bir kavim olarak kitleler halinde geldikleri İran, Anadolu, Irak ve Suriye gibi bölgelerde, kısa bir zaman sonra Türkmen adı ile anılmağa başlamışlardır. Gerek Oğuz gerekse Türkmen adı ile kitleler hâlinde göç eden bu topluluklar, takriben iki asır kadar bir zamanda yerleştikleri bu toprakları yurt tutmuşlar. Böylece Oğuz elinin büyük bir kısmı bu göçlerle İran, Anadolu, Irak ve Suriye coğrafyasına yerleşmiştir. Bu göçlere sadece göçebe topluluklar değil, aynı zamanda yarı

göçebe topluluklar, yerleşik zümreler, âlimler, şeyhler, dervişler, tacirler ve zanaatkârlar da katılmıştır. Hâliyle bu topluluklar beraberlerinde, dinlerini, dillerini, kültürlerini kısaca sahip oldukları maddi ve manevi pek çok nesneyi de getirmişlerdi (Sümer, 1964, ss. 382, 383-384; aynı yazar, 2007, s. 328).

Oğuzların/Türkmenlerin tarihinde meydana gelen önemli olaylardan biri de Moğol istilasıdır. Bu istila, Türkmenlerin dünyasını bütünüyle alt-üst etmiş, bilhassa onların topluca XIII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Anadolu'ya göç etmelerine ve yeni bir güç olarak ortaya çıkmalarına zemin hazırlamıştır. Moğol istilasının etkisini göstermeye başlamasıyla, bilhassa Azerbaycan ve Horasan'dan Anadolu'ya ikinci büyük göç dalgası başlamıştır. Toprakları Moğollar tarafından işgal edilen Türkmenler, yönlerini bu kez Anadolu'ya çevirdiler. Nitekim bu topluluklardan Eleşkirt çevresinde bulunan 60.000 hanelik bir grup, güneye Ahlat'a doğru çekilirken, yine aynı sayıya yakın bir başka Türkmen kitlesi de eski yurtları İspir, Bayburt ve Pasinler'i terk ederek Erzincan, Sinop ve Ayıntab'a kadar olan bölgeye yayıldılar. Diğer taraftan, karıncalara ve çekirgelere benzetilen kalabalık Türkmenler yığınları, Selçuklu sultanı tarafından uçlara sevk edildi. Bu arada, Batı Karadeniz'e gönderilen Çepniler doğuya doğru hareket ederek, Karadeniz kıyılarının Türkleşmesini sağladılar. Benzer şekilde Çukurova'daki Ermeni Krallığı'nın sınırlarına yığılan Türkmenler de bu devletçiğin bütünüyle küçülmesine yol açtılar (Gündüz, 2002, s. 270).

Oğuz Boyları ve Kınık

Gerek Büyük Selçuklu Devleti'nin kurulması, gerekse Moğol istilası sırasında yaşanan büyük göç dalgaları içinde yer alan Oğuz ya da Türkmen gruplar hakkında dönemin kaynaklarında pek fazla bilgi bulunmamaktadır. Nitekim benzer durum, Selçuk Hanedanı'nın mensubu olduğu Kınıklar için de böyledir. Eserinden bütün Oğuz ellerini gezdiği ve boylarını yakından tanıdığı anlaşılan Kaşgarlı Mahmud, Oğuzların tarihinde saygın bir yere sahip olan Kınık boyu için, ihtimaldir ki, Selçuklu hanedanının mensubu olduğu boy olması nedeniyle, Oğuz boyları listesinin ilk sırasında yer verir ve "zamanımızın hükümdarları bunlardandır" ifadesini kullanır. Böylece ilk defa Oğuz boylarından birinin adı, XI. yüzyılda siyasi olaylarla birlikte anılmaya başlar. Oğuzlar hakkında daha ayrıntılı bilgiler aktaran diğer bir kaynak da XIV. yüzyılın başlarında İlhanlı sarayında Türkmenlerin ensab ve tarihlerine verilen önem nedeniyle kaleme alınan Reşîdüddin'in *Câmiü't-tevârih* isimli eseridir. Burada, 24 Oğuz boyunun adları, damgaları ve ongunları bir cetvelde gösterilir ve Selçuk'un da Kınık boyundan olduğu belirtilir. Ancak hazırlanan cetvelde Kınık boyu en sonda verilerek fazla önemsenmez. Reşîdüddin ayrıca Oğuzlardan padişah çıkaran boyları sıralarken Kayı, Yazır, Eymür, Avşar ve Begdili'nin adlarını verir, Kınık'tan ise hiç bahsetmez (Sümer, 1964, s.384; aynı yazar, 2002, s. 418; Gündüz, 2002, ss. 266-267)

Kaşgarlı Mahmud, *Divânü Lûgati't-Türk*'te, Seyhun Oğuzları'nın XI. yüzyılda 24 boydan meydana geldiklerini bildirir; ancak bunlardan 22'sinin adlarını ve damgalarını listesine alır. Oğuzlar'dan sayılmadığını söylediği iki boyu listesine almadığı gibi adlarını da belirtmez. Kaşgarlı'nın listesinde yer verdiği Oğuz boyları şunlardır:

1- Kınık, 2- Kayığ, 3- Bayundur, 4- İwa, Yıwa, 5- Salgur, 6- Afşar, 7- Begtili, 8- Büğdüz, 9- Bayat, 10- Yazgır, 11- Eymür, 12- Karabölük, 13- Alkabölük, 14- İgdir, 15- Üregir ya da Yüregir, 16- Tutırka, 17- Uluyundluğ, 18- Tüger, 19- Beçenek, 20- Çuvaldar, 21- Çepni, 22- Çarukluğ.

Kaşgarlı Mahmud; "Bu oymakların hepsini, herkesçe bilinmesi gerekli olduğu için yazdım. Bu belgeler onların hayvanlarının, atlarının, binitlerinin alametidir. Bu saydığım bölükler köktür. Bu kökten bir takım oymaklar çıkmıştır. Onları söylemedim" diye de açıklama getirir. Kaşgarlı'nın listesinde yer alan damgalar arasında Kınık boyuna ait olanı "" şeklinde aktarılmıştır (Kaşgarlı Mahmut, 1985, ss. 55-58; Sümer, 1999, s. 229; Halaçoğlu, I, 2009, ss. XXVIII-XXIX).

Oğuz boylarına ait ayrıntılı ve tam liste, yukarıda da bahsedildiği üzere Reşîdüddin tarafından verilir. O, Oğuz elini, Dede Korkut destanlarındaki gibi 24 boyla, Boz-Ok ve Üç-Ok adlı iki kola ayırır. Bu destanî tasnif hiç şüphesiz eski Türk elinde hâkim olan ikili tasnife de uygun düşmektedir. Oğuzların iki kol olarak teşkilatlandırılmaları, bir bakıma bu tarihî gerçekliği teyit etmektedir. Nitekim Boz-Ok ve Üç-Ok ikili teşkilatı, sonraki asırlarda Anadolu ve Suriye'de de karşımıza çıkmaktadır. Yine Reşîdüddin'in Oğuzlardan bahsettiği bölümde, bunların Oğuz Han'ın altı oğlundan Gün, Ay, Yıldız, Gök, Dağ ve Deniz'den geldikleri rivayeti de bu tarihî-destanî anlatıma uygun düşmektedir (Sümer, 1964, s. 384; aynı yazar, 1999, ss. 222-224; aynı yazar, 2007, s. 329).

Reşîddüddin vermiş olduğu listede, Oğuz boylarının damgalarından başka ongunlarına da yer verir. Burada verilen ongunlara bakıldığında, bunların hepsinin eti yenmeyen avcı kuşlar olduğu görülür. O, ongun (onkun) kabul edilen kuşun kutlu sayıldığını, incitilmediğini ve etinin yenilmediğini belirtir. Reşîdüddin'in listesinde yer alan bir başka bilgi de eski zamanlarda boyların, toylarında yiyecekleri koyun etinin anlatıldığı kısımdır. Koyun etinin bu kısımları tanımlanırken Reşîdüddin, endâm-ı goşt (et parçası), Yazıcıoğlu da sünük (kemik) kelimesini kullanır. Açıklamalarda dikkati çeken bir nokta, ongunların dağılımında olduğu gibi, her dört boyun ortak bir sünükü vardır. Nitekim İğdir, Bügdüz, Yıva ve Kınık boylarının ortak sünükleri sol aşığludur yani aşığun bulunduğu et parçası, sol buddur (Sümer, 1999, s. 226).

Reşîdüddin, *Câmiü't-tevârih*'te 24 Oğuz boyunu şu şekilde vermiştir:

Boz-Oklar: (Gün Han Oğulları) 1- Kayı 2- Bayat 3- Alkaravlı 5- Kara-İvli; (Ay Han Oğulları) 4- Yazır 5- Dodurga 6- Döger 7- Yaparlu; (Yıldız Han Oğulları) 8- Avşar 9- Begdili 10- Kızık, 11- Karkın (Kargın).

Üç-Oklar: (Gök Han Oğulları) 1- Bayundur (Bayındır) 2- Beçene (Peçenek) 3- Çavuldur 4- Çepni; (Dağ Han Oğulları) 5- Salur 6- Eymür 7- Ala-Yuntlu 8- Üreğir (Yüregir); (Deniz Han Oğulları) 9- İgdir (Yiğdir) 10- Bügdüz 11- Yıva (Iva) 12- Kınık.

Reşîddüddin Kınık boyundan bahsederken, bunların "nerede olsa azizdir" anlamı taşıdığını, et kısmının "aşığlu", ongununun "çakır", damgasının da "" olduğunu aktarmıştır (Sümer, 1999, s. 230; Halaçoğlu, I, 2009, ss. XXIX-XXX).

Yazıcıoğlu/Yazıcızâde da Oğuz boyları hakkında bilgi verirken Reşîdüddin'deki sıralamayı muhafaza etmiş ve Oğuzlar hakkında şu bilgileri aktarmıştır: "Oğuz şubesi şöyle kim anun şerhi Oğuz-nâme'de ve Câmi'u't-tevârihde gelür anın altı oğlu var idi ve anların her birinün hatunlarından dörder oğlanları var idi. Ve Oğuz çerinün sağ kolu ve sol kolın anlara virdi, bu mucebce zikr olunur". Burada, Üç-Okların sol olarak tanımlandırıldığı kısımda, Deniz Han'ın oğulları arasında zikredilen Kınuk (Kınık) boyu İgdür, Bügdüz, Yıva ile birlikte verilmiştir. Kınık boyunun özellikleri sayılırken; "yani her yirde bunlar dükelinden azîz ola" şeklinde tanımlanmış,

aşıklı ve kıç sünük, çakır kuş da ongun olarak verilmiştir. Kınık boyunun damgası da "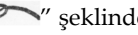" şeklinde aktarılmıştır (Yazıcızâde Ali, 2009, ss. 6-7, 27; Halaçoğlu, I, 2009, ss. XXX- XXXI).

Oğuzların, Boz-Ok ve Üç-Ok olarak iki kola ayrılma uygulamasına, XIV. yüzyılda, Halep, Hatay, Ayıntab, Maraş ve Adana bölgelerinde yaşayan Türkmenler arasında da rastlanmaktadır. Nitekim bu Türkmenlerden Halep'ten Sivas'ın kuzeyine kadar yayılanlara ve Dulkadırlı beyliğini kurmuş olanlara Boz-Ok, Antakya'dan Tarsus'a kadar olan yerlerde yaşayan ve Ramazanlı beyliğini kurmuş olanlara da Üç-Ok deniliyordu. Boz-Oklar, XV. yüzyılın ilk yarısında Kara-Tatarlardan boşalan Yozgat ve çevresini ele geçirmelerinden dolayı bu bölgeye Boz-Ok denilmiştir. Reşîdüddin'e göre Oğuzların İslamiyet'ten önceki tarihlerinde siyasi üstünlük Boz-Oklarda idi. Bu görüş bir bakıma Oğuz hükümdarlarının Kayı, Yazır, Avşar ve Begdili başta olmak üzere bu kola mensup boylardan çıkmış olması ile destekleniyordu. Bu anlatıma göre Üç-Oklardan hükümdar çıkaran tek boy ise Eymür'dür. Hal böyle olunca, Boz-Oklar hâkim kol olmalarından dolayı alametleri yay; Üç-Oklar ise tâbi kol olmalarından dolayı alametleri ok idi. Aynı zamanda Boz-Oklar ordunun sağ kolunu, Üç-Oklar da sol kolunu teşkil ederlerdi. Toplantılarda da Boz-Oklar sağda, Üç-Oklar da solda otururlardı. Dede Korkut destanlarında durum bunun tamamen tersidir. Sonuncuda siyasi üstünlük Üç-Oklar'dadır (Sümer, 1964, s. 384).

Yukarıda adları verilen 24 Oğuz boyunun hemen hemen hepsine ait aşiretlere ve yer adlarına, Türkiye'nin geniş bir coğrafyasında rastlanmaktadır. Bu boy adlarını taşıyan teşekküllere ve yer adlarına bakarak hüküm verilirse, Anadolu'nun fetih ve iskânında Avşar, Kınık, Kayı, Bayat, Eymür, Çepni, Yazır, Bayındır, Kızık, Karkın, Dodurga, Begdili, Çavuldur (Çavundur) ve Salur boylarının önemli rol oynadıkları görülür (Sümer, 1964, s. 384). Bunlardan; Selçuklular Kınık, Fars'taki Sulgurlular Sulgur (Salur), Hemedan Bölgesi'ndeki Berçem-oğulları (XII-XIII. yy.) ile Kuzey Suriye'deki Yaraklular Yıva, Artuklular Döğer, Karamanlılar Avşar, Kadı Burhaneddin Salur, Osmanlılar Kayı, Ramazanoğulları Yüreğir, Dulkadırlılar Bayat, Akkoyunlular Bayındır, Kaçarlar Yıva ve Nadir Şah da Avşar idiler. Yer adlarından ve arşiv kayıtlarından da anlaşıldığı üzere Oğuzlar'ın 24 boyu da Anadolu'ya gelmiştir. Yine bunlardan Salgurlu, Bayındırlı ve Osmanlı hanedanları, mensup bulundukları boyların damgalarını aile arması olarak kullanmışlardır (Sümer, 1964: ss. 384-385; aynı yazar, 2007, s. 329).

XIII. yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren büyük nüfus hareketlerine sebep olan Moğol istilası, Anadolu'ya, Horasan ve Azerbaycan'dan pek çok Türkmen'in gelmesine sebep oldu. Böylece Oğuz veya Türkmen elinin ezici çoğunluğu Anadolu'da toplanarak buranın tamamıyla bir Türk yurdu haline gelmesini sağladı. Bu arada Anadolu'ya gelen Türkmenler, Anadolu Selçukluları ve Moğollarla/İlhanlılarla pek anlaşmadılar. Anadolu'da yaşanan bu kargaşa döneminde Türkmenlerin bir kısmı Bizans sınırına göçerken, bir kısmı da Memluklu Devleti hizmetine girdiler. Bura da Boz-Ok ve Üç-Ok olarak teşkilatlanan bu Türkmen gruplar, özellikle Güney Doğu Anadolu'nun batı kesiminde ve Kuzey Suriye'de iskân ve siyasi faaliyet noktasında etkin rol üstlendiler. Bahsi geçen Oğuz ya da Türkmen gruplar içindeki boylardan, Boz-Ok kolundan Bayat, Avşar, Begdili boyları Halep ile Antep arasındaki Amik Ovası'nda yerleşirken, Üç-Ok koluna mensup olan Yüreğir, Kınık, Salur ve Bayındır boyları da

sonraki dönemlerde yoğun olarak yaşadıkları Çukurova'ya göç etmeden önce Amik Ovası'nda ve Trablus taraflarında yaşıyorlardı (Sümer, 1963, ss. 8-9).

Kınık Yerleşmeleri

Yer adları, dilbilimciler, tarihî coğrafya, bölge ve şehir tarihleri üzerinde çalışan tarihçi ve coğrafyacılar açısından büyük önem taşır. Çünkü bu isimlerin menşeleri, hangi sebeplerle verildikleri ve bunların zaman içinde yaşadıkları değişiklerin bilinmesi oldukça önemlidir. Bir bölgenin tarihinin bilinmesinde hiç şüphesiz, o bölgedeki yer isimlerinin payı büyüktür. Bunun yaşadığımız coğrafyanın tarihinin ve kültürünün öğrenilmesi açısından da önemi ortadadır. Türklerin Anadolu'ya gelip yerleşmeleriyle birlikte, bir takım Türk boy, aşiret, cemaat ve şahıs adları bazı yerleşmelere isim olmuştur. Yine aynı şekilde, Anadolu'ya gelen Türkler, zamanla yerleşik hayata geçmişler, köyler kurmuşlar, kurdukları bu köylere de mensup oldukları boy, aşiret veya cemaatin adını vermişlerdir. Benzer uygulamalara Anadolu, hatta Rumeli topraklarında da başvurulmuştur. Bunun bir sonucu olarak birbirinden çok farklı bölgelerde aynı adı taşıyan cemaat menşeli köy adlarına rastlanmak mümkün olmuştur. Nitekim Anadolu'nun pek çok yerinde karşımıza çıkan Oğuz boylarından Oğuz, Kayı, Eymir, Avşar, Bayındır, Döğer/Düğer, Kınık, Yıva/Yiva gibi isimleri bu çerçevede değerlendirmek yerinde olacaktır (Kütükoğlu, 2012, s. 149)

Kınık boyu ya da Kınıklar, Anadolu'nun Türk yurdu olmasına ve iskânına katkı sağlayan Oğuz boyları içinde önemli bir yere sahiptir. XVI. yüzyılda Kınık isimli yerleşmeler, Faruk Sümer'in vermiş olduğu bilgilere göre 81 köy ile Kayı ve Avşar'dan sonra üçüncü sıradadır. XVI. yüzyıl tahrir defterlerinden tespit edilen bu yer adlarına göre, Türkiye coğrafyasındaki dağılımı ve nüfus miktarları göz önüne alındığında, Kınıkların Anadolu'nun fethine önemli katkı sağlayan bir Türkmen boyu olduğu anlaşılmaktadır (Sümer, 1999, s. 357).

Kütükoğlu'nun; XVI. yüzyıl ve 1946 rakamlarını Sümer'den, 1933 rakamlarını Dahiliye Vekaleti Mahalli İdare Umum Müdürlüğü tarafından hazırlanan *Köylerimiz* (İstanbul 1933)'den, 1967 rakamlarını İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan *Köylerimiz – 1 Mart 1968 Gününe Kadar-* (Ankara 1968)'den, 1981 rakamlarını ise yine İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan *Köylerimiz 1981* (Ankara 1982)'den alarak hazırladığı tabloda (Tablo 1) (Kütükoğlu, 2012, s. 150, dn.19), Kınık boyuna ait köylerin sayısı XVI. yüzyılda 81 iken, 1981'de 36'ya düşmüştür. Bu iki dönem arasında % -55,6 fark ortaya çıkmıştır. Bu verilerde de görüldüğü üzere, Kınık isimli köy sayıları yarıdan fazla eksilmiştir. Aşağıdaki tabloda yer alan diğer Oğuz boylarına ait köy sayılarında da benzer düşüşler ve azalmalar görülmektedir. Örneğin XVI. yüzyılda 19 Yıva isimli köy adına rastlanırken, daha sonra bu köylerin isimlerinin bir anda ortadan kalkması, adeta buharlaşması şaşırtıcı gelmektedir. Eğer biz Cumhuriyet dönemi köy kayıtlarında Yıva köyü ile ilgili taramayı bir de Yuva olarak yaparsak, ihtimal ki kelimelerde zaman içinde yaşanan harf ve anlam kaymasından kaynaklanan bir sonuçla karşılaşabiliriz. Nitekim 1967 yılına ait Köylerimiz listesinde doğrudan Yuva isimli 20 köyün karşımıza çıkması, bize bu köylerin aslında XVI. yüzyılın Yıva isimli köyleri mi olduğu sorusunu akla getirebilir. Tabii ki diğer köy tarama ve karşılaştırmaları için de yeni çalışmaların, özellikle saha eksenli olarak yapılması gerekmektedir.

Tablo 1. Türkiye'de Oğuz Boylarının Adlarını Taşıyan Köyler (XVI. yy-1981) (Kütükoğlu, 2012, ss. 150-151 [Tablo ve veriler Kütükoğlu'ndan alınmıştır.]

Boyun Adı	Dönemlere/Yıllara Göre Köy Sayısı					XV. yy-1981 Arasındaki Fark
	XVI. yy	1933	1946	1967	1981	Fark (%)
Kayı	94	25	25	31	19	-79,8
Avşar (Afşar)	86	30	53	45	33	-61,6
Kınık	81	39	46	35	36	-55,6
Eymür/Eymir	71	25	28	27	24	-66,2
Karkın/Kargın	62	27	34	24	18	-71
Bayındır	52	21	28	29	29	-44,2
Salur	51	15	22	17	17	-66,7
Yüregir	44	6	9	9	2	-95,5
Çepni	44	18	36	17	15	-65,1
İğdir/İydir	43	1	14	19	18	-58,1
Bayat	43	32	32	31	30	-28,6
Alayunt	29	1	1	2	2	-93,1
Kızık	28	19	21	21	21	-25
Yazır	24	16	19	17	-	-100
Dodurga	24	14	12	14	9	-62,5
Beydili/Beydilli	23	9	9	10	10	-56,5
Büğdüz	22	2	6	6	6	-72,7
Çavundur/Çavuldur/ Çavrundur	21	6	17	8	8	-61,9
Yıva	19	-	-	-	-	-100
Döğer	20	2	6	3	3	-84,2
Kara Bölük (Karaevli)	8	7	6	5	4	-50
Çarıklı	6	-	-	-	-	-
Peçenek	4	1	10	7	5	25
Alka Bölük (Alka Evli)	-	-	-	-	-	-
Toplam Köy Sayısı	**899**	**316**	**434**	**377**	**309**	

Kınıkların Yoğun Olarak Yaşadıkları Bölgeler

XVI. yüzyılda Osmanlı topraklarında Kınık adlı oymaklar, yoğun olarak Halep Türkmenleri, Ankara Yörükleri ile Aydın'daki Karaca-Koyunlu topluluğu arasında görülmektedir. Halep Türkmenleri arasında bulunan Kınık oymaklarının, diğer bölgelerdekilere göre bıraktıkları etki bakımından daha öne çıktıkları görülmektedir. Oğuzların/Türkmenlerin Kuzey Suriye'de kalmış bir boyu olan Kınıklar, Kanuni'nin saltanatının ilk yıllarında burada üç kola ayrılmıştı. Bunlardan Kırım Kethüda'nın buyruğundaki birinci kolun 51, Hasan Kethüda'nın idaresindeki ikinci kolun 40, kethüdası belirtilmeyen üçüncü kolun da 40 vergi nüfusu bulunmaktaydı. II. Selim devrinde Kınıklar'ın vergi veren nüfusu bir misline yakın artma göstermiş ve 254'e çıkmıştır. Bahsedilen dönemde Halep Türkmenleri içindeki Kınıklar, Kırım Kethüda'nın idaresindeydiler. Bu bölgedeki Kınıklar, XVII. yüzyılın ortalarına kadar eski yaşayışlarını devam ettirmişler. Muhtemelen bu dönemde ya da takip eden yıllarda

devletin uyguladığı iskân politikası çerçevesinde, bir kısmı ya da tamamı Anadolu'nun yukarı kesimlerine, Rum (Sivas) Vilayeti'ndeki Aralık-Evi denilen yere göç etmişlerdir (Sümer, 1999, s. 358). Günümüzde Malatya, Sivas ve Tokat çevresindeki isimlerine rastladığımız Kınıklar, muhtemelen Halep Türkmenleri içindeki bu boyun bakiyesidir. 1692-1693 tarihinde Hama ve Humus sancaklarına yerleştirilen Türkmen oymakları arasında Kınık-Uşak adlı bir de oymak bulunmaktadır. Muhtemelen bu oymak daha önce iskâna tâbi tutulan Kınıklardan geri kalan ya da başka bir yerden göç eden oymaktır. Hama yöresine yerleştirilen bu oymağın 60 vergi nüfusuna sahip olması, onların küçük bir topluluk olduğuna işaret etmektedir (Sümer, 1999, ss. 358-359). Aşağıda da belirtileceği üzere Halep Türkmenleri içinden bazı grupların, takip eden yıllarda Çukurova Bölgesine göçmüş olmaları da ihtimal dâhilindedir.

Ankara Sancağı ve çevresi Kınıkların yoğun olarak yaşadığı bölgelerdendir. Nitekim Ankara'da 9 adet Kınık isimli yerleşme birimi bulunması bu görüşü teyit etmektedir. Bu bölgedeki Kınıklardan biri de Ankara Yörükleri arasında ve Sivrihisar yöresinde bulunmaktadır. Bu oymak, 123 vergi nüfusuna sahipti (Sümer, 1999, s. 359). Ankara Sancağı'nda Kınık isimli yer adlarının en yoğun olduğu kazalardan biri Yabanâbâd (Kızılcahamam ve Çamlıdere) Kazası'dır. Bu kazada, XVI. yüzyılın son çeyreğinde 200'e yakın haneye sahip olan Kınık, Kınık-ı diğer ve Otaş ile Kınık-Özü adında üç köy bulunmaktadır (Turan, 1999, ss. 137, 175, 178). Çubukâbâd, Kalecik ve Murtazâbâd kazaları da Ankara'daki diğer Kınık adlı yerleşmelerin bulunduğu kazalardı (Çınar ve Gümüşçü, 2002, s. 104).

Kınık boyuna mensup oymakların Anadolu'da yoğun olarak bulunduğu sancaklardan biri de Aydın'dır. Bu sancaktaki Karaca-Koyunlu topluluğu arasındaki Kınık oymağının 37 vergi hanesi vardı ve bu oymak Kınıklar adını taşıyordu. Ayrıca bu boya bağlı 11 hanelik Alalar adlı küçük bir oymak da mevcuttu (Sümer, 1999, s. 359). Yine aynı topluluk arasında Kinuklar adıyla anılan bir oymağın adına da rastlanmaktadır. Fatih devrinde Aydın Sancağı'ndaki Kınıklar'dan biri 217, diğeri de 65 vergi nüfusuna sahipti ve iki kol halinde yaşıyorlardı. XVI. yüzyılda ise Kınıklar'ın yeni kollara ayrıldığı ve bunların da muhtelif yerlerde yaşadığı görülmektedir. Bu kollardan biri (56 haneli) Tire çevresinde, diğeri de Tire'ye bağlı Meskenci Köyü'nde oturmaktaydı. Kınıkların öbür kolları da Ayasuluğ yöresindeki Karcılar, Beğlik-Dere, Uzunluca, Kilise, Boz Alan, Küçük-Kedfiye, Yedi-Berguş gibi köylere yerleşmişlerdi (Sümer, 1999, s. 359). Batı Anadolu'da günümüzde var olan ve aynı adı taşıyan yerleşim birimleri, hiç şüphesiz, Kınık boyuna mensup bu oymakların bakiyesidirler.

Aydın Sancağı içindeki Kınık boyuna mensup oymak ve cemaatler hakkında genel bir bilgi olması açısından, Halaçoğlu'nun hazırlamış olduğu listelerde yer alan Aydın Sancağı'ndaki Kınıkları bir kez de burada vermek, konunun bütünlüğü açısından yerinde olacaktır (Halaçoğlu, III, 2009, ss. 1426-1427).

Aydın Sancağı'ndaki Kınıklar

1. Kınıklar Cemaati - Teke Türkmenleri - **Aydın** Sancağı (S.)
2. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân-ı Batnos Cemaati- **Aydın** S., Ayasulug Kazası **(Kz**)
3. Devri Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân-ı Batnos Cemaati- Karslar Köyü (K.), **Aydın** S. Ayasulug Kz.
4. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân-ı Batnos- Beğlikdere K., **Aydın** S.

5. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân-ı Batnos Cemaati- Uzunluca K., **Aydın** S.
6. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân-ı Batnos Cemaati- Kilisâ K., **Aydın** S.
7. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân-ı Batnos Cemaati- Bozalan K., **Aydın** S., Ayasulug Kz.
8. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân-ı Batnos Cemaati- Meskence K., (Tire'de) **Aydın** S.
9. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân Cemaati (Akkoyunlu)- Akkoyunlu K., **Aydın** S.
10. Kınıklar Cemaati-Karaca Koyunlu-Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati-**Aydın** S., Ayasulug Kz.
11. Kınıklar Cemaati-Karaca Koyunlu Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati- Kazcılar K., **Aydın** S., Ayasulug Kz.
12. Kınıklar Cemaati-Karaca Koyunlu Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati- Beğlikdere K., **Aydın** S.,Ayasulug Kz.
13. Kınıklar Cemaati-Karaca Koyunlu Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati- Uzunluca K., **Aydın** S., Ayasulug Kz.
14. Kınıklar Cemaati-Karaca Koyunlu Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati- Kilise K., **Aydın** S., Ayasulug Kz.
15. Kınıklar Cemaati-Karaca Koyunlu Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati- Bozalan K., **Aydın** S., Tire Kz.
16. Kınıklar Cemaati-Ak Koyunlu Cemaati-Akça Koyunlu Cemaati- Düzek ve Yıvağla K., **Aydın** S.,Tire Kz.
17. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri- **Aydın** S. Sultanhisarı Nahiyesi (Nh).
18. Kınıklar Cemaati-Karaca Koyunlu Cemaati- **Aydın** S., Tire Kz.
19. Kınıklar Cemaati-Ak Koyunlu Yörükleri-Ak Koyunlu Yörükleri- Tire'de **Aydın** S., Ayasulug Kz.
20. Kınıklar Cemaati-Teke Türkmenleri-Alalar Cemaati- **Aydın** S.
21. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân Cemaati- Çayırlu K., **Aydın** S., Ayasulug Kz.
22. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân Cemaati-Yedi Bergos K., **Aydın** S., Ayasulug Kz.
23. Kınıklar Cemaati - **Aydın** S., Tire Kz.
24. Kınıklar Cemaati-Karaca Koyunlu Cemaati - **Aydın** S.
25. Kınıklar Cemaati-Karaca Koyunlu Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati- Küçük Kerfiye K., **Aydın** S., Tire Kz.
26. Kınıklar Cemaati-Karaca Koyunlu Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati-Mislahce K., **Aydın** S.,Tire Kz.
27. Kınıklar Cemaati-Karaca Koyunlu Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati- Çayırlu K., **Aydın** S.
28. Kınıklar Cemaati - Karaca Koyunlu Cemaati - Kara Koyunlu Cemaati - Yedi Bergos K., **Aydın** S.
29. Kınıklar Cemaati - Çullıyân Yörükleri - Çullıyân-ı Batnos Cemaati - Tire'de **Aydın** S.

Çukurova'daki Kınık Boyu

Kınık boyunun tarihi, Selçuklu hanedanını çıkarmak ve Anadolu'nun fethinde büyük rol oynamakla sona ermemiş; mensup oldukları Üç-Ok kolu içinde yer alan Yüreğir, Bayındır ve Salur boyları ile Memluk ordusunun yanında Çukurova'nın fethine de katılmışlar ve bu bölgeyi kendilerine yurt tutmuşlardır. Hiç şüphesiz Çukurova'daki en eski Türk topluluklarının temeli, bu Üç-Oklu boylar tarafından atılmıştır. Kınık boyuna mensup olan oymakların bölgedeki pek çok siyasi ve askerî olayın içinde yer aldığı muhakkaktır. Nitekim 1375'te Ermeni Kralı'nı Sis'te muhasara eden Türkmen beylerinden Ebu Bekir'in, Kınık boyuna mensup olduğu ileri sürülmektedir. (Sümer, 1999, s. 357). Kınıklar, Yüreğirler gibi Çukurova'da geniş bir alanda yurt tutmuşlar; bugünkü Ceyhan (eski adı Yar-Suvat) ile Osmaniye şehri arasında, kuzeyden Ceyhan Irmağı'nın, güneyden kısmen alçak bir dağ silsilesinin çevirdiği güzel ve geniş ovaya yerleşmişlerdir. XVI. yüzyılda Kınık Kazası'nın doğu hududu Gavur dağlarına (Aslanlı-Belli, bugünkü Aslan Boğazı) ve kuzeydoğu hududu da Haruniye'nin güney batısına kadar (Bayındır) uzanıyordu. Bu yöre aynı zamanda idari bir birim (kaza) olarak da XIX. yüzyılın ortalarına kadar Kınık adını taşımıştır. Faruk Sümer, yaptığı seyahatler ve araştırmalar sonucunda, günümüzde bu bölgede ne Kınık adını taşıyan herhangi bir yerleşim birimine ne de kalıntılarına rastlamadığını, hatta böyle bir yerleşim birimini hatırlayanların bile olmadığını, geçmişte bu adı taşıyan kasabanın ve kalenin yerini tespitte de oldukça zorlandığını belirtmektedir. Tahrir defterlerinde Kara-Tell-Hamdûn adıyla da anılan Kınık yöresinin, aynı zamanda yörenin merkezi olan kasabanın ve bir de sonradan Toprak Kale olarak da anılan kalenin diğer bir adı olduğu, yine Sümer tarafından ifade edilmektedir (Sümer, 1963, ss. 24-26).

Çukurova Bölgesi Osmanlı hâkimiyetine geçince yapılan idari taksimatta, Kınık Kasabası/Nahiyesi Adana Sancağı'na bağlı idari bir birimdi. Bu kasaba, muhtemelen XVI. yüzyılın sonlarında ya da XVI. yüzyılın başlarında kurulmuştu. İlk defa 928/1521-22 tarihli tahrirde Kınık Kasabası'nda, biri Yunus Dede, diğeri de Hamâce oğlu Selman adında 144 vergi nüfusuna sahip 2 mahalle mevcuttu (Sümer, 1963, 26; Kurt, 2004, s. XXXI). 1525 yılına ait tahrirde, Çukurâbâd Vilayetine bağlı olan Adana Sancağı'nın bir kasabası olarak kaydedilen Kınık'taki mahalle sayısı, yeni kurulan Câmi Mahallesi ile birlikte 3'e çıkmıştır. Bu yılda, Kınık'ta mevcut bu 3 mahallede, toplam 425 nefer, 227 hane, 115 bekâr ve 31 vergi muafiyetine sahip nüfus kayıtlıdır. Aynı yıla ait tahrirde, Kınık Nahiyesi'nde 1.047 vergi nüfusuna sahip 43 köy, 685 vergi nüfusuna sahip 29 cemaat bulunmaktadır (Kurt, 2004, ss. XXXI, XXXIV, XXXVIII). 1525 tahririnden kısa bir süre sonra bölgede yaşanan Safevi kaynaklı isyanın oluşturduğu anarşi ortamını sonrasında, nahiyenin köy sayısı 18'e düşmüştür. Muhtemelen boşalan köylerde oturan halk, daha korunaklı ve güvenli olan büyük köylere ya da başka bölgelere gitmişlerdir (Kurt, 2004, s. XXXIV).

1547 yılına gelindiğinde Kınık Kasabası'nın fizikî olarak geliştiği, ancak nüfus olarak gerilediği görülmektedir. 1530'dan sonra kurulan Dursunlu ve Bayram Halife mahalleleriyle mahalle sayısı 5'e çıkarken, vergi nüfusunda düşüş yaşanmış; 1525'te 425 olan vergi nüfusu 1547'de 284'e gerilemiştir. Aynı yılda köy sayısı da 17'ye düşmüştür (Kurt, 2005a, ss. XVIII-XIX, XXI). Adana Sancağı'nın 1572 tarihli tahririnde, Kınık Kasabası 5 mahallesi ve bir önceki tahrire göre düşmüş olan 182 vergi hanesi bulun-

maktadır. Bu yıldaki köy sayısı bir önceki tahrirle aynıdır. Köylerin vergi nüfusu da 386'dır. 1691 tarihli bir belgede, Adana Sancağı'nın nahiyeleri sayılırken, Adana, Ayas, Berendi, Beyas (Payas), Misis ve Kınık isimleri yer almış, yine 1729'a ait bir kayıtta da Çukurova, Kurtkulağı, Kınık ve Berendi kazalarının adına yer verilmiştir. Kınık Kasabası, XVI. yüzyılın sonlarında patlak veren ve XVII. yüzyılın ilk yarısında da etkisini sürdüren Celalî isyanları sırasında, Evliya Çelebi'nin de aktardığına göre, kasaba halkının maruz kaldıkları "zulüm ve teaddî" nedeniyle, boşalıp harabe hale gelmiş ve zamanla da önemini kaybederek haritadan ve hatıralardan silinmiştir (Kurt, 2005b, ss. LXII, XLV, XLVI-XLIX, LXII; Sümer, 1963, ss. 24-25). Yukarıda genel hatlarıyla ortaya konulan tarihî kayıtlardan da anlaşıldığı üzere Çukurova'dan bir Kınık Kasabası/Kazası gelip geçmiş, kaybolan yerleşim birimleri arasında yerini almıştır.

Anadolu Dışındaki Kınık Boyu

Günümüzdeki mevcut çalışmalara göre, Türkiye'nin Anadolu coğrafyası dışında, Oğuz/Türkmen boyların tamamının bir arada olduğu ülkelere rastlanmamaktadır. Nitekim Halaçoğlu bunun nedeninin, Selçuklu ve Osmanlı Devleti'nin, göçlerin yaşandığı devirdeki gücünden ve Anadolu coğrafyasının göçebelerin yaşamasına elverişli olmasından kaynaklanmış olabileceğini belirtmektedir (Halaçoğlu, 2009, s. XXXI). Anadolu dışında, Osmanlı'nın Rumeli bölgesinde az sayıda Kınık isimli yerleşme birimine rastlanmaktadır. XV-XVI. yüzyıl tahrir defterlerinde bu boya ait yer isimlerine az da olsa rastlanmaktadır. Bunlar arasında; Vize Sancağı'nın Çorlu Kazası'na bağlı Kınıklu Köyü'nü (370 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Rum-İli Defteri (937/1530), I, s.294), Çirmen Sancağı'nın Çirmen Nahiyesi'ne bağlı Kınıklı Köyü'nü (370 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Rum-İli Defteri (937/1530), II, s. 323; Çalık, 2005, ss. 235, 247, 256, 268), yine Çirmen Sancağı'nın Tekfurdağı (Tekirdağ) Kazası'na bağlı Kınıklı Köyü'nü (370 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Rum-İli Defteri (937/1530), II, s. 346; Çalık, 2005, ss. 263, 274) ve Silistre Sancağı'nın merkez Silistre Kazası'na bağlı Kınıklu Köyü'nü (370 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Rum-İli Defteri (937/1530), II, s. 394) şimdilik burada belirtebiliriz. Ancak Rumeli'deki Oğuz/Türkmen boyları üzerine yeni çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Kınık İsimli Yerleşme Birimlerinin Bulundukları İdari Birimler

Diğer Oğuz boylarının isimlerini taşıyan yerleşme birimleri gibi Kınık isimli yerleşme birimleri de Türkiye'nin geniş bir coğrafyasına yayılmıştır. Halaçoğlu'nun 1453-1650 yılları arasına ait arşiv kayıtlarından yola çıkarak hazırladığı Anadolu'daki aşiretler, cemaatler ve oymaklarla ilgili çalışmada, Kınık boyunun meskûn olduğu şehir ve kazalar şunlardır: Adana (Kınık, Berendi, Hacılı, Karaisalu, Sarıçam, Yüreğir), Aksaray, Ankara, Arapkir, Aydın, Antep, Biga (Balya, Ezine), Birecik, Bolu, Bozok (Yozgat), Çankırı, Çorum, Diyarbekir, Erzurum, Halep, Hamid, Hüdavendigâr (Bursa), Karahisar-ı Sahib (Afyon), Karahisar-ı Şarkî, Karaman, Karesi, Kars-ı Maraş (Kadirli), Kastamonu, Kayseri, Kırşehir, Kilis, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Maraş, Menteşe, Niğde, Özer (Payas), Sığla, Sis (Kozan), Sivas, Siverek, Tarsus, Teke, Tekirdağ, Urfa (Halaçoğlu, I, 2009, s. XXXIX).

Cevdet Türkay'ın Türkiye geneli ile ilgili yaptığı benzer bir çalışmada tespit ettiği Kınık boyunun adını taşıyan yerleşme birimlerinin bulunduğu şehir ve kazalar ise şunlardır:

Aşiret adı olarak Kınık, Kınıklı (Kınıklu): Karahisar-ı Sahib Sancağı, Söğüd Kazası, Belviran Kazası (Konya Sancağı), Adranos Kazası (Hüdavendigar Sancağı), Kaş Kazası (Teke Sancağı), Yeni İl Kazası (Sivas Sancağı), Halep Eyaleti, Karahisar-ı Şarkî Sancağı, Çorum Sancağı, Onikidivan Kazası (Bolu). Bu şehir ve kazalar, Türkmân Taifesinden Kınık yer isimlerinin yer aldığı yerleşmeler olarak verilmiştir (Türkay, 2001, s. 97).

Cemaat adı olarak Kınık, Kınıklı: Adana, Hama, Hums, Ankara, Aksaray, Konya, Karaman, Kütahya ve Çorum sancakları, Koçhisar Kazası (Kengiri Sancağı), Onikidivan Kazası (Bolu Sancağı), Edirne Kazası (Paşa Sancağı), Çorlu Kazası (Vize Sancağı), Akca Şehr-i Bolu Kazası (Bolu Sancağı), Tekfurdağı Kazası (Çirmen Sancağı), Gekbuze (Gebze) ve İznikmid kazaları (Kocaeli Sancağı). Türkay ayrıca, Karakoyunlu aşiretinden olan Kınık cemaatinin Adana'da kışladığını, bunun dışında Kınık Uşak cemaatinin de Yörükân tâifesinden olduğunu, Hama ve Hums sancaklarında bulunduğunu belirtmiştir (Türkay, 2001, s. 443).

Osmanlı döneminde Anadolu'da yaşayan Oğuz/Türkmen boylarıyla ilgili yapılan çalışmalarda, XV-XVI. yüzyıllar için tahrir defterleri, yine aynı dönemler ve sonraları için şer'iye sicilleri ile henüz yeni açılmaya başlayan nüfus defterleri bizlere önemli veriler sunmaktadır. Bu konudaki öncü çalışmalardan birini yapan Faruk Sümer'in tespitine göre, XVI. yüzyılda Anadolu'da var olan Kınık isimli yer adlarının yoğun olduğu sancaklar şu şekildedir (bk. Tablo 2):

9'ar köy ile Ankara ve Kütahya; 8 köy ile Sivas; 7 köy ile Hüdavendigar; 5'er köy ile Konya, Kengırı (Çankırı) ve Karahisar-ı Sahib; 4'er köy ile Malatya, Kastamonu ve Karasi; 3 köy ile Bolu dikkati çekmektedir. Türkiye sınırlarında kalan Osmanlı topraklarındaki köy sayısı, daha önce de belirtildiği üzere XVI. yüzyılda 81'dir. Bu köylere ait vergi veren nüfus ise hane esası üzerinden 2.250'dir. Bu köyler hakkındaki bilgiler, Kınıklar'ın bu dönemdeki vergiye tabi olan nüfusları ile en çok hangi merkezlere yerleştiklerini göstermesi bakımından oldukça önemlidir (Sümer, 1999, s. 235).

Tablo 2. XVI. yüzyılda Anadolu'da Kınık İsimli Yerleşim Birimleri (Sümer, 1999, ss. 425-426)

	Boy Adı	**Vasfı**	**Sancağı**	**Kazası**	**Vergi Nüfusu/Hane**
1.	Kınık	Kaza	Adana	-	-
2.	Kınık	Köy	Akşehir	İshaklu	27
3.	Kınık	Köy	Amasya	Taşabad	18
4.	Kınık	Köy	Ankara	Bacı	14
5.	Kınık	Köy	Ankara	Çubuk	80
6.	ve … Kınık	Köy	Ankara	Yabanabad	27
7.	Kınık	Köy	Ankara	Yabanabad	110
8.	Kınıközü	Köy	Ankara	Yabanabad	22
9.	Kınıközü	Köy	Ankara	Murtazabad	8
10.	Kınık	Köy	Ankara	Murtazabad	24
11.	Kınık	Köy	Ankara	Ayaş	16
12.	Kınık	Köy	Ankara	Çubuk	10
13.	Kınık	Köy	Beyşehri	Kırili	45
14.	Kınık	Köy	Biga	Çan	9

15.	Kınık	Köy	Bolu	Mengen	88
16.	Kınık	Köy	Bolu	-	-
17.	Divan-ı Kınık	Köy	Bolu	Onikidivan	3
18.	Kınık	Köy	Çorum	Osmancık	-
19.	Kınık	Köy	Çorum	Çorumlu	20
20.	Kınık	Köy	Hamid	Irla	24
21.	Kınık	Köy	Hamid	Gönen	30
22.	Kınık	Köy	Hüdavendigar	Gönen	11
23.	Kınık	Köy	Hüdavendigar	Sifrihisar	13
24.	Kınık	Köy	Hüdavendigar	Mihalıç	27
25.	Kınık	Köy	Hüdavendigar	Göynük	14
26.	Kınık	Köy	Hüdavendigar	Bergama	54
27.	Kınık	Köy	Hüdavendigar	Atranos	24
28.	Kınık	Köy	Hüdavendigar	Yarhisar	6
29.	Kınık	Köy	Karahisar-ı Sahib	Şehirabad	45
30.	Kınık	Köy	Karahisar-ı Sahib	-	23
31.	Kınık	Köy	Karahisar-ı Sahib	Sandıklu	13
32.	Nısıf-Kınık	Ekinlik	Karahisar-ı Sahib	Sandıklu	1
33.	Kınık	Köy	Karahisar-ı Sahib	Hula	8
34.	Yukarı Kınık	Köy	Karahisar-ı Şarki	Gevezid	13
35.	Aşağı Kınık	Köy	Karahisar-ı Şarki	Gevezid	9
36.	Kınık	Köy	Karasi	İvrindi	25
37.	Kınık	Köy	Karasi	Taşgerdek	43
38.	Kınık	Köy	Karasi	Sındırgı	12
39.	Kınıkalanı	Ekinlik	Karasi	Sındırgı	-
40.	Kınık	Köy	Kastamonu	Devrekani	20
41.	Kınık	Köy	Kastamonu	Sinop(Karasu)	39
42.	Kınık ve Hatun	Köy	Kastamonu	Daday	68
43.	Saray ve Avcılar Kınık (Ekinbaşı)	Köy	Kastamonu	Sinop	11
44.	Kınıkcık-Kargın (İl-düzen)	Köy	Kengırı (Çankırı)	Kengırı	64
45.	Kınık	Köy	Kengırı	Koçhisar	70
46.	Sevinçviranı ve Kınık	Köy	Kengırı	Tosya	56
47.	Kara Kınık	Köy	Kengırı	Çerkeş	229
48.	Bağözü-Virancık ve Kınıközü	Köy	Kengırı	Kargu	60
49.	Kınık (Karaağaç)	Köy	Kocaili	Kandırı	18
50.	Kınık	Köy	Konya	Belviran	59
51.	Kınık	Köy	Konya	Sahra	40
52.	Kınık	Köy	Konya	Sahra	5
53.	Yazı Kınık	Köy	Konya	Sahra	-
54.	Kınık	Köy	Konya	Larende	-
55.	Yaka Kınık	Köy	Kütahya	Yalak	64
56.	Bostan Kınık	Köy	Kütahya	Yalak	11
57.	Kınık	Köy	Kütahya	Yalak	25
58.	Yukarı Kınık	Köy	Kütahya	Kalınviran	20

59.	Aşağı Kınık	Köy	Kütahya	Kalınviran	10
60.	Kınık	Köy	Kütahya	Eğrigöz	18
61.	Dere Kınık	Köy	Kütahya	Eğrigöz	18
62.	Kınık	Köy	Kütahya	Simav	64
63.	Toyca Kınık	Köy	Kütahya	Selinti	24
64.	Kınık	Köy	Malatya	Karahisar	73
65.	Ağca Kınık	Köy	Malatya	Argavun	27
66.	Kınık	Ekinlik/ Mezra	Malatya	Ayvalu	-
67.	Kınık	Ekinlik	Malatya	Kahta	-
68.	Kınık - Kuzu	Ekinlik	Maraş	Zeytun	-
69.	Büyük Kınık	Köy	Maraş	Hısn-ı Mansur (Adıyaman)	23
70.	Küçük Kınık	Köy	Menteşe	Balat	5
71.	Kınık	Köy	Saruhan	Temürcü	60
72.	Kınık	Köy	Sivas	Sivas	18
73.	Kınık viranı	Ekinlik	Sivas	Sivas	-
74.	Kınık	Köy	Sivas	Sivas	-
75.	Kınık	Köy	Sivas	Sivas	-
76.	Kınık	Köy	Sivas	Tokat (Kafirni)	30
77.	Kınık ve Akviran	Ekinlik	Sivas	Tokat	0
78.	Kınık	Ekinlik	Sivas	Zile (Meşheda-bad)	17
79.	Kara Kınık	-	Sivas	Zile (Meşheda-bad)	-
80.	Kınık	-	Teke	Kalkanlu	61
81.	Akyaka ve Kınık	-	Teke	Kaş	27
TOPLAM HANE SAYISI					**2.250**

Halaçoğlu'nun XV. yüzyılın ortalarından XVII. yüzyılın ortalarına kadar olan döneme ait arşiv belgelerinden yola çıkarak hazırladığı, Anadolu'daki cemaatlerin bağlı olduğu Oğuz boyları ile ilgili listede, cemaat ve hane sayısı en fazla olan boy Avşar'dır. Bu dönemde, Avşarlara bağlı cemaat sayısı 5.406, hane sayısı 140.357 ve mücerred yani evlenmemiş erkek nüfus ise 43.627'dir. İkinci sırada Yıva boyu gelmekte, bu boya bağlı cemaat sayısı 3.782, hane sayısı 120.939, mücerred sayısı da 30.692'dir. Üçüncü sırada yer alan Oğuz boyu Bayındır'dır. Bu boya bağlı cemaat sayısı 3.010, hane sayısı 88.823, mücerred sayısı da 23.899'dur. Dördüncü sırada Kayı boyu gelmekte, bu boya ait cemaat sayısı 1.707, hane sayısı 70.406, mücerred sayısı da 13.874'tür. Bunları takip eden Oğuz boyları ise Salur, Döğer, Kınık, İğdir şeklinde devam etmektedir. Bu dönemde Kınık boyuna bağlı cemaat sayısı 1.200, hane sayısı 25.601, mücerred sayısı da 9.270'dir (Halaçoğlu, 2009, I, s. XXXI-XXXII). Hiç şüphesiz bu rakamları mutlak kesin ve doğru kabul edemeyiz. Mutlaka fazlalıkları ve eksiklikleri söz konusudur. Ancak, bu sayısal veriler, o dönemde mevcut olan Oğuz boylarına bağlı cemaatlerin sayıları, büyüklükleri, nüfusları ve birbirlerine oranları hakkında kaba bir tahmin yapmamıza yardımcı olur.

Günümüzde Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde çok sayıda yerleşme yerinde Kınık adı yaşamaktadır. Bunlardan sadece 36'sı Kınık şeklinde, ayrıca Kınıkbâlâ, Kınıkdeli-

leri, Kınıkderesi, Kınıkhasan, Kınıkkoz, 2 yerde Kınıklar, Kınıklı, Kınıkyeri olmak üzere toplam 45 yerde karşımıza çıkmaktadır (Sümer, 2002, s. 419). Türkiye'deki Kınık yerleşmelerinden sadece biri, ilçe konumunda olup, İzmir iline bağlıdır. 1820'ye kadar köy statüsünde olan Kınık, 1910 yılında Bergama İlçesine bağlı bucağa dönüştürülmüş, 1938'de Belediye teşkilatı kurulmuş, 1948'de de Bergama İlçesi'nden ayrılarak, İzmir'e bağlı bir ilçe konumuna getirilmiştir. Kınık İlçesi'nin nüfusu 2012 Yılı Aralık sonu verilerine göre 28.210 olup, bu nüfusun 11.754'ü ilçe merkezinde, 16.456'sı belde ve köylerde oturmaktadır (http://www.kinik.gov.tr/default_B1.aspx?content=1009/14.08.2014).

Tablo 3. 1933'te Türkiye'de Kınık İsimli Köyler (Köylerimiz, 1933, ss. 461-462)

	Köyün Adı	**Kazası**	**Sancağı**
1.	Kınık	Bozkır	Konya
2.	Kınık	-	Kastamonu
3.	Kınık	Kaş	Antalya
4.	Kınık	Kırkağaç	Manisa
5.	Kınık	Gördes	Manisa
6.	Kınık	Şebinkarahisar	Giresun
7.	Kınık	-	Çorum
8.	Kınık	Adıyaman	Malatya
9.	Kınık	Arapkir	Malatya
10.	Kınık	Fethiye	Muğla
11.	Kınık	-	Sinop
12.	Kınık	-	Bilecik
13.	Kınık	-	Balıkesir
14.	Kınık	Bozüyük	Bilecik
15.	Kınık	Sındırgı	Balıkesir
16.	Kınık	Bergama	İzmir
17.	Kınık	Sivrihisar	Eskişehir
18.	Kınık	Dinar	Afyon
19.	Kınık	-	Afyon
20.	Kınık	Sandıklı	Afyon
21.	Kınık	Simav	Kütahya
22.	Kınık	Tavşanlı	Kütahya
23.	Kınık	Kalecik	Ankara
24.	Kınık	-	Tokat
25.	Kınık	Orhaneli	Bursa
26.	Kınık	İnegöl	Bursa
27.	Kınık	-	Ankara
28.	Kınık	Düzce	Bolu
29.	Kınık	Kızılcahamam	Ankara
30.	Kınık	Kızılcahamam	Ankara
31.	Kınıkbâlâ/Yukarı Kınık	Göynük	Bolu
32.	Kınık Delileri	-	Çorum
33.	Kınıkhasan	-	Çankırı
34.	Kınıklar	-	Tekirdağ
35.	Kınıklar	-	Denizli
36.	Kınık Melhem	Birecik	Urfa
37.	Kınıkyeri	Acıpayam	Denizli
38.	Kınıkzîr/Aşağı Kınık	Göynük	Bolu

Tablo 4. 1967 ve 1981'de Türkiye'de Kınık İsimli Köyler (Köylerimiz (1968); Köylerimiz (1981))

	Yerleşim Birimi/ İlçe-Köy	**Bucak**	**Kaza**	**Vilayeti**
1.	Kınık İlçesi	-	-	İzmir
2.	Kınık	Haydarlı	Dinar	Afyon
3.	Kınık	Karadirek	Sandıklı	Afyon
4.	Kınık	Merkez	Sincanlı	Afyon
5.	Kınık	Çandır	Kalecik	Ankara
6.	Kınık	Çeltikçi	Kızılcahamam	Ankara
7.	Kınık	Pazar	Kızılcahamam	Ankara
8.	Kınık	Kazan	Yenimahalle (Kazan)	Ankara
9.	Kınık	Kalkan	Kaş	Antalya
10.	Kınık	Merkez	İvrindi	Balıkesir
11.	Kınık	Merkez	Sındırgı	Balıkesir
12.	Kınık	Yarhisar	Merkez	Bilecik
13.	Kınık	Merkez	Pazaryeri	Bilecik
14.	Kınık	Merkez	Akçakoca	Bolu (Düzce)
15.	Kınık	Merkez	İnegöl	Bursa
16.	Kınık	Büyükorhan	Orhaneli	Bursa
17.	Kınık	Seydim	Merkez	Çorum
18.	Kınık	Merkez	Sivrihisar	Eskişehir
19.	Kınık	Merkez	Şebinkarahisar	Giresun
20.	Kınık	Merkez	Devrekâni	Kastamonu
21.	Kınık	Merkez	Tosya	Kastamonu
22.	Kınık(Abadaniye)	Aşağıpınarbaşı	Merkez	Konya
23.	Kınık	Merkez	Bozkır	Konya
24.	Kınık	Merkez	Merkez	Kütahya
25.	Kınık	Merkez	Simav	Kütahya
26.	Kınık	Köprübaşı	Gördes	Manisa
27.	Kınık	Gelembe	Kırkağaç	Manisa
28.	Kınık	Merkez	Selendi	Manisa
29.	Kınık	Seki	Fethiye	Muğla
30.	Kınık	Merkez	Almus	Tokat
31.	Kınıkkoz	Süleymanlı	Merkez	K. Maraş
32.	Kınık Delileri	Merkez	Merkez	Çorum
33.	Kınıklar	İnecik	Merkez	Tekirdağ
34.	Kınıklı	Merkez	Merkez	Denizli
35.	Kınıkhasan (Mahalle)	Gümerdiğin	Şabanözü	Çankırı
36.	Kınıkyeri	Merkez	Çameli	Denizli
37.	Aşağı Kınık/ Kınık Zîr	Merkez	Göynük	Bolu
38.	Adakınık	Dörtdivan	Gerede	Bolu
39.	Başkınık	Hasançelebi	Hekimhan	Malatya
40.	Pirkınık/Çayboyu	Merkez	Merkez	Sivas
41.	Ilıcakınık	Merkez	Merkez	Bolu
42.	Susuzkınık	Merkez	Merkez	Bolu
43.	Tatkınık	Merkez	Arguvan	Malatya
44.	Yazıkınık	Merkez	Mucur	Kırşehir
45.	Yukarı Kınık/Kınık Bâlâ	Merkez	Göynük	Bolu

1453-1650 Yılları Arasında Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar İçinde Yer Alan Kınıklar (Halaçoğlu, III, 2009, ss. 1414-1427)[1]

1. Kınık oğlu Cemaati - Karaisalu Taifesi - **Adana Sancağı (S).**, Karaisalu Nahiyesi (Nh.)
2. Kınık Cemaati - Kınık K., **Akşehir S.**, İshaklu Nh.
3. Kınık Cemaati - Kınık Özü K., **Ankara S.**, Yabanâbâd Kazası (Kz.)
4. Kınık Cemaati - Kınık K., **Ankara S.**, Yabanâbâd Kz.
5. Kınık Cemaati - Kınık-ı diğer K. Otası K. **Ankara S.**, Yabanâbâd Kz.
6. Kınık Cemaati - Kınık K., **Ankara S.**, Çubuk Kz.
7. Kınık Cemaati - Kınık Özü K., **Ankara S.**, Mürted Ova/ Murtazaâbâd Nh.
8. Kınık Cemaati - Kınık K., **Ankara S.**, Mürted Ova/ Murtazaâbâd Nh.
9. Kınık Cemaati - Kınık K., **Ankara S.**, Ayaş Nh.
10. Kınık Cemaati - Kara Kınık K., **Ankara S.**, Karadağ Kz.
11. Kınık Cemaati - Kınık K., **Arapgir S.**
12. Kınıklar Cemaati - Teke Türkmenleri - **Aydın S**.
13. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân-ı Batnos Cemaati/ Karaca Koyunlu-Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati -**Aydın S.**, Ayasulug Kz.
14. Devri Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân-ı Batnos Cemaati/ Karaca Koyunlu Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati- Karslar/Kazcılar? K., **Aydın S.** Ayasulug Kz.
15. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân-ı Batnos/ Karaca Koyunlu Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati - Beğlikdere K., **Aydın S.**
16. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân-ı Batnos Cemaati/ Karaca Koyunlu Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati - Uzunluca K., **Aydın S.**
17. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân-ı Batnos Cemaati/ Karaca Koyunlu Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati - Kilise K., **Aydın S.**
18. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân-ı Batnos Cemaati/ Karaca Koyunlu Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati - Bozalan K., **Aydın S.**, Ayasulug Kz.
19. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân-ı Batnos Cemaati- Miskince K., (Tire'de) **Aydın S.**
20. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân Cemaati (Ak Koyunlu)- Akkoyunlu K., **Aydın S.**
21. Kınıklar Cemaati-Ak Koyunlu Cemaati-Akça Koyunlu Cemaati- Düzek ve Yıvağla K., **Aydın S.**,Tire Kz.
22. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri- **Aydın S.** Sultanhisarı Nh.
23. Kınıklar Cemaati-Karaca Koyunlu Cemaati- **Aydın S.**, Tire Kz.
24. Kınıklar Cemaati-Ak Koyunlu Yörükleri-Ak Koyunlu Yörükleri- Tire'de **Aydın S.**, Ayasulug Kz.
25. Kınıklar Cemaati-Teke Türkmenleri-Alalar Cemaati- **Aydın S.**
26. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân Cemaati- Çayırlu K., **Aydın S.**, Ayasulug Kz.
27. Kınıklar Cemaati-Çullıyân Yörükleri-Çullıyân Cemaati-Yedi Bergos K., **Aydın S.**, Ayasulug Kz.
28. Kınıklar Cemaati-Karaca Koyunlu Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati- Küçük Kerfiye K., **Aydın S.**, Tire Kz.
29. Kınıklar Cemaati-Karaca Koyunlu Cemaati-Kara Koyunlu Cemaati-Mislahce K., **Aydın S.**,Tire Kz.
30. Kınık Cemaati - Kınık K., **Biga S.**, Çan Kz.
31. Kınık (Yengecük) Cemaati- Kınık K., **Biga S.**, Ezine Kz., İskenderus Nh.
32. Kınık Cemaati - Kınık K., **Birecik S.**, Ank (Amk) Nh.
33. Kınık Cemaati - Susuz ve Kınık K., **Bolu S.**

[1] Bu liste, Halaçoğlu'nun hazırlamış olduğu listedeki tekrarlar çıkartılarak, oluşturulmaya çalışılmıştır.

34. Kınık Cemaati - Kınık K., (Sazak Divânı), **Bolu S.**
35. Kınık Cemaati - **Bolu S.**, Oniki Divân
36. Kınık Cemaati - Kınık K., **Bolu S.**
37. Kınık Cemaati – Kınık Divânı K., **Bolu S.**, Gerede Nh.
38. Kınık Cemaati - Kınıklı K., **Çirmen S.**
39. Kınık Cemaati - Kınık K., **Çorum S.**
40. Kınık Cemaati - Kınık K., **Çorum S.**, Osmancık Kz., Sakız Divânı
41. Kınık Cemaati - Haleb Türkmenleri, **Haleb S.**
42. Kınık Cemaati (Cemaat-ı Kınık-ı Diğer)- **Haleb S.,** Hısnü'l-ekrad Nh.
43. Kınık Cemaati - (tâbi-i Kırım Kethüda b. Emet) Haleb Türkmenleri - **Haleb S.**
44. Kınık Uşak Cemaati - Haleb Türkmenleri- **Hama ve Humus, Haleb S.**
45. Kınık Cemaati - Kınık K., **Hamid S.**, Gönen Kz.
46. Kınık Cemaati - **Hamid S.**, Burdur Kz.
47. Kınık Cemaati - Kınık K., **Hamid S.** Keçiborlu Kz.
48. Kınık Cemaati - Kınık K., **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, Gönen Kz.
49. Kınık Cemaati - Kınık K., **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, Bergama Kz.
50. Kınık Cemaati - Kınık K., **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, İnegöl Nh.
51. Kınık Cemaati - Kınık K., **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, Atranos Nh.
52. Kınık Cemaati - Dere Kınık K. (nezd-i Mahmadca), **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, Atranos Nh.
53. Kınık Cemaati - Kınık K., **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, Mihalliçcik Nh.
54. Kınık Cemaati - Kınık K., **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, Bergama Nh.
55. Kınık Cemaati - Kınık K., Hüseyinler K., **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, Yenice Taraklu Nh.
56. Kınık Cemaati - Kınık K., **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, Seferihisar Nah.
57. Kınık Cemaati - Kınık K., **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, Taşili Nh.
58. Kınık Cemaati - Kınık K., **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, Karagöz (Akhisar) Nh.
59. Kınık Cemaati - Kınık K., **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, Beypazarı Nh.
60. Kınık Cemaati - Kınık K., **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, Mihaliç Hisarı Nh.
61. Kınık Cemaati Ulu Yörük Taifesi- **Hüdâvendigâr (Bursa) S.,** Seferihisar Kz.
62. Kınık Cemaati - **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, Yarhisar Nh.
63. Kınık Cemaati - **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, Göynük Kz.
64. Kınık Yörükleri Cemaati - Kınık Yörükleri - Kınık K., **Hüdâvendigâr (Bursa) S.**, Atranos Nh.
65. Kınık Cemaati - Kınık-ı Zir (Aşağı Kınık) K., Doğancı M., **Karahisar-ı Şarki S.**, Gözid (Gevezid) Nh.
66. Kınık Cemaati - Kınık-ı Bâlâ K., **Karahisar-ı Şarki S.**, Gözid (Gevezid) Nh.
67. Kınık Cemaati - Kınık K., **Karahisâr-ı Sahib (Afyon) S.**, Şuhud Kz.
68. Kınık Cemaati - Kınık K., **Karesi S.**, Balıkesir Kz.
69. Kınık Cemaati - Kınık K., **Karesi S.**, Sındırgı Nh.
70. Kınık Cemaati - Kınık K., **Karesi S.**, İvrindi Nh.
71. Kınıklu Cemaati nâm-ı diğer Lavat? Kınırlu, nâm-ı diğer Lavat K.?, **Karesi S.**, Manyas Nh.
72. Kınık Cemaati - Kınık K., Karasu'da, **Kastamonu S.**, Sinop Kz.
73. Kınık Cemaati - Kınık K., **Kastamonu S.**, Devrekânî Kz.
74. Kınık Cemaati - Kınık K., **Kastamonu S.**, Daday Kaz.
75. Kınık Cemaati - Kınık K., Avcılar K., Hatun Saray K., **Kastamonu S.,** Daday Kz.
76. Kınık Hasan (İldüzen) Cemaati - Kınık Hasan (İldüzen) K., **Kengırı (Çankırı) S.**,
77. Kınık Kabilesi Cemaati - **Kengırı (Çankırı) S.,** Koçhisar Kz.
78. Kınık Cemaati - Kara Kınık K., **Kengırı (Çankırı) S.**, Çerkeş Kz.
79. Kınık Cemaati - Kınık Özü K., **Kengırı (Çankırı) S.**, Kargı Kz.
80. Kınık Cemaati - Kınık K., **Karaman (Larende) S.**, Kaş Nh.
81. Kınık Cemaati - Kınık K., **Karaman (Larende) S.,** Belviran Nh.

82. Kınık Şeyhlü Cemaati - Köstere Yörükleri- Dırazal M., Kestane K.,**Kayseriye S.**
83. Kınık Cemaati - Sazı Kınık M., **Kayseriye S.**, Sahra Nh.
84. Kınık Cemaati - Kınık K. (nâm-ı diğer Karaağaç K.), **Kocaeli S.**, Kandıra Nh.
85. Kınık Karyesi'nde sâkin Cemaatler - Kınık K., **Konya S.,** Akşehir Kz. İshaklu Nh.
86. Kınık Cemaati - Kınık K., **Konya S.**, Kırili/Kıreli Nh.(Hüyük İlçesi)
87. Kınık Cemaati - Kınık K., **Konya S.**, Konya Sahrası Nh.
88. Kınık Cemaati - Cemaat-ı diğer - Kınık K., **Konya S.**, İshaklu Kz., Merkez
89. Kınık Cemaati - Yaylacık K., **Konya S.**, Belviran Kz.
90. Kınık Cemaati - Kıreli Nh., **Konya S.,** Beyşehir Kz.,
91. Kınık Cemaati - Kınık K., **Kütahya S.**
92. Kınık Cemaati - Yaka Kınık K., **Kütahya S.**
93. Kınık Cemaati – Yukaru Kınık K., **Kütahya S.**, Kalınviran Nh.
94. Kınık Cemaati - Aşağı Kınık K., **Kütahya S.**, Kalınviran Nh.
95. Kınık Cemaati - Kınıklar K., **Kütahya S.** Arslanapa Nh.
96. Kınık Cemaati - Kınık K., **Kütahya S.**, Eğrigöz Kz.
97. Kınık Cemaati - Depe Kınık K., **Kütahya S.**, Eğrigöz Kz.
98. Kınık Cemaati - Bostan Kınık K., **Kütahya S.**, Yalak Nh.
99. Kınık Cemaati - Kınık K., **Kütahya S.**, Simav Kz., Avdan Nh.
100. Kınık Cemaati - Kınık K., **Kütahya S.,** Yalak Nh.
101. Kınık Cemaati - Akça Kınık K., **Malatya S.**, Kederbeyt Nh.
102. Kınık Cemaati - Kınık K., **Malatya S.**, Karahisar Nh.
103. Kınık Cemaati - Tatlar Kınığı K.?, **Malatya S.**, Arguvan Nh.
104. Kınık Cemaati - Kınık K., **Malatya S.**, Hısn-ı Mansur (Adıyaman) Kz.
105. Kınık Cemaati - Kınık-ı Kebir K., **Maraş S.,** Hısn-ı Mansur (Adıyaman) Kz.
106. Kınık Cemaati - Kınık-ı Sagir K., **Maraş S.** Hısn-ı Mansur (Adıyaman) Kz.
107. Kınık Cemaati - Kınık K., **Menteşe S.**, Balat Kz.
108. Kınık Cemaati - Ramazan Fakih Mah., tâbi-i Kınık K., **Niğde S.**, Anduğı Nh.
109. Kınık Cemaati - Seyfeddinlü Mah., tâbi-i Kınık K., **Niğde S.**, Anduğı Nh.
110. Kınık Cemaati - Şeyh Mehmed Mah., tâbi-i Kınık K., **Niğde S.**, Anduğı Nh.
111. Kınık Cemaati - Hacı Abdi Mah., tâbi-i Kınık K., **Niğde S.**, Anduğı Nh.
112. Kınık Cemaati - Haciklü Mah., tâbi-i Kınık K., **Niğde S.**, Anduğı Nh.
113. Kınık Cemaati - Kınık K., **Saruhan S.**, Demirci Kz.
114. Kınık Cemaati - Kınık K., **Saruhan S.**, Borlu Kz.
115. Kınık Cemaati - **Sivas (Yeni il) S.**, Niksar Kz., Taşâbâd Nh.
116. Kınık Cemaati - Kınık K., **Sivas (Yeni il) S.**, Tokat Kz. Kafirni (Almus) Nh.
117. Kınık Cemaati - Kınık Döleği K., **Sivas (Yeni il)** S.
118. Kınık Cemaati - Kınık K., **Sivas (Yeni il)** S.
119. Kınık Cemaati – Kınık Çönger K., **Sivas (Yeni il)** S.
120. Kınık Cemaati - Kınık K., **Sivas (Eyâlet-i Rum) S.**, Sivas Kz.
121. Kınık Cemaati - Şeyhlü Kınık K., **Sivas (Eyâlet- i Rum) S.**, Sivas Kz.
122. Kınık Cemaati - Kınık M., **Sivas (Yeni il) S.**, Sivas Kz.
123. Kınık Cemaati-Ulu Yörük Taifesi- Sivrihisar Kz., **Sultanönü (Eskişehir) S.**
124. Kınık Cemaati - Kınık K., **Sultanönü (Eskişehir) S.**, Eskişehir Kz. Karacaşehir Nh.
125. Kınık Cemaati - Teke Türkmenleri - Kınık K., **Teke S.**, Kalkanlu Kz.
126. Kınık Cemaati - Kınıklı K., **Tekirdağ (Tekfurdağı) S.**, Tekirdağ (Tekfurdağı) Kz.

Sonuç

Kınık boyu, Oğuzların Üç-Ok koluna bağlı bir Türk boyudur. Oğuz elinden göç yoluyla gelen bu boy, XI. yüzyıldan itibaren Türk ve İslam dünyasında üstlendiği rol ve aldığı tarihî sorumluklarla kendisinden hep söz ettirmiştir. Kınık boyu, Türk tarihi içerisinde sadece Selçuklu hanedanını çıkaran bir boy olarak anılmamış, Anado-

lu'da, İran'da, Suriye'de etkin siyasi rol üstlenmiş, fetihlere katılmış, iskân politikasının içinde yer almıştır. Bilhassa fatih bir kavim olarak Anadolu'nun Türkleşmesinde ve İslamlaşmasında ön planda olmuştur. Çukurova'nın Türkler eline geçmesinde ve bu bölgede kalıcı Türk yerleşiminin temelinin atılmasında, kendisi gibi Üç-Oklara mensup boylarla faal rol oynamışlardır.

Kınık boyu, XIV. yüzyıldan itibaren Türkiye coğrafyasında hâkim olan ırkî ve kültürel değerlerin oluşmasına katkı sağlayan Türk boyları arasında ilk sıralarda gelir. Bunun en önemli göstergesi, Anadolu'nun çok geniş bir alanında, kendi ismi ile anılan yerleşme birimlerinin dağılımı ve nüfus yapısıdır. Nitekim XVI. yüzyılda Anadolu'da, Kayı ve Avşar boylarından sonra 81 köy yerleşmesi ile Kınık boyu üçüncü sırada yer almıştır. Bu durum Kınıkların Anadolu'ya kalabalık bir nüfus gücüyle geldiğini, Suriye'den Trakya'ya kadar geniş bir alana yayıldıklarını ortaya koymaktadır. Yer adlarının sayısal durumu, aynı zamanda Anadolu'ya gelen Oğuz boylarının nüfus oranını da kabaca yansıtmaktadır. Bu da haliyle onların siyasal ve askeri konumlarını belirleyici olmuştur. Zamanla, diğer Oğuz boylarında da karşımıza çıkan köylerin harap olarak ortadan kalkma problemi, ne yazık ki Kınıkların da başına gelmiş, Adana Sancağı içinde yer alan Kınık isimli bir nahiye/kaza tamamen ortadan kalkmış, günümüze arşiv kayıtlarından başka hiçbir izi ulaşmamıştır.

Günümüzde Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde çok sayıda yerleşme yerinde Kınık ismi hala yaşamaktadır. Bunlardan sadece 36'sı Kınık şeklinde, diğerleri de çeşitli ön ve son ekler almış olarak 45 yerde karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca, İzmir İli'ne bağlı merkez nüfusu 12.000'e yaklaşan Kınık isimli bir ilçe mevcuttur. Oğuz elinden uzanıp gelen Oğuz Türklerinin bu kolu, dün olduğu gibi bugün de, sayıları azalsa ve etkileri kaybolsa da Türkiye sınırlarında varlıklarını sürdürmektedirler. Ancak bunlardan haberdar olanların sayısı da gün geçtikçe azalmaktadır.

Akademik ve entelektüel camiada öncelikle yapılması gereken hususlardan biri, bu toprakların bizlere yurt olmasını sağlayan Oğuz ya da Türkmen topluluklar üzerine daha kapsamlı, daha doyurucu ve tutarlı, hem arşiv hem de saha çalışmalarının birlikte yürütüldüğü çalışmalar yapmak, genç nesillere unutulan değerlerimizi ve tarihi birikimimizi, yazılı, sözlü ve görsel anlatım yollarıyla aktarmak olmalıdır.

KAYNAKÇA

370 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Rum-İli Defteri (937/1530).(2001). I, Ankara: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları.

370 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Rum-İli Defteri (937/1530). (2002). II. Ankara: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları.

Çalık, S. (2005). *Çirmen Sancağı Örneğinden Balkanlarda Osmanlı Düzeni (15.-16. Yüzyıllar)*. Ankara: Bosna-Hersek Dostları Vakfı Yayını.

Çınar, H. - Gümüşçü O. (2002). *Osmanlıdan Cumhuriyete Çubuk Kazası*. Ankara: Bilge Yayınları.

Gündüz, T. (2002). Oğuzlar/Türkmenler. *Türkler*. II. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

Gündüz, T. (2010). Kınık Boyu ve Anadolu'da Kınık Yerleşmeleri. *I. Selçuklu Sempozyumu.* Kayseri: (Yayımlanmamış tebliğ).

Halaçoğlu, Y. (2009). *Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar (1453-1650).* I-VI. Ankara: TTK Yay.

Kaşgarlı Mahmut (1985). *Divanü Lûgat-it- Türk Tercümesi*. I, Çeviren: Besim Atalay, Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.

Köylerimiz. (1933). İstanbul: Dahiliye Vekaleti Mahalli İdareler Umum Müdürlüğü Yay.

Köylerimiz. (1968). Ankara: İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü Yay.

Köylerimiz. (1981). Ankara: İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü Yay.

Kurt, Y. (2004). *Çukurova Tarihinin Kaynakları- I, 1525 Tarihli Adana Sancağı Mufassal Tahrir Defteri.* Ankara. TTK.

Kurt, Y. (2005a). *Çukurova Tarihinin Kaynakları-II, 1547 Tarihli Adana Sancağı Mufassal Tahrir Defteri.* Ankara: TTK.

Kurt, Y. (2005b). *Çukurova Tarihinin Kaynakları- III, 1572 Tarihli Adana Sancağı Mufassal Tahrir Defteri.* Ankara: TTK.

Kütükoğlu, M. S. (2012). Osmanlı'dan Günümüze Yer Adları. *Belleten*. 275/Nisan. 147-165.

Sümer, F. (1963). Çukurova Tarihine Dair Araştırmalar. *Tarih Araştırmaları Dergisi*. X. 1-108)

Sümer, F. (1964). Oğuzlar. *İslam Ansiklopedisi.* IX. 378-387. İstanbul: MEB Yay.

Sümer, F. (1999). *Tarihleri-Boy Teşkilâtı- Destanları, Oğuzlar (Türkmenler) (5. Baskı).* İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay.

Sümer, F. (2007). Oğuzlar. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. XXXIII. 325-330.

Turan, A. N. (1999). *Yabanabad Tarihini Ararken*. Ankara: Kızılcahamam Belediyesi Yay.

Türkay, C. (2001). *Başbakanlık Arşivi Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cemâatlar.* İstanbul: İşaret Yayınları.

Yazıcızâde Ali (2009). *Tevârîh-i Âl-i Selçuk (Selçuklu Tarihi).* Haz. Abdullah Bakır. İstanbul: Çamlıca Yay.

http://www.kinik.gov.tr/default_B1.aspx?content=1009/14.08.2014